



Національний університет  
водного господарства та  
природокористування

**Міністерство освіти і науки України**  
**Національний університет водного господарства та**  
**природокористування**  
**Кафедра економіки підприємства**

**06-01-242**

**МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ**

до виконання практичних завдань з навчальної дисципліни  
**«Основи наукових досліджень»**  
для здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського)  
рівня за спеціальністю 076 «Підприємництво, торгівля та біржова  
діяльність» денної та заочної форм навчання



національний університет  
водного господарства  
та природокористування

Рекомендовано  
методичною комісією  
зі спеціальності  
076 «Підприємництво, торгівля  
та біржова діяльність»  
Протокол № 6 від 13.02.2019 р.

Національний університет  
Методичні вказівки до виконання практичних завдань з навчальної  
дисципліни «**Основи наукових досліджень**» для студентів  
спеціальності 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність»  
денної та заочної форм навчання / Ю. В. Красовська, Н. Е. Ковшун –  
Рівне : НУВГП, 2019. – 18 с.

**Укладачі:** Красовська Ю. В., к.е.н., доцент кафедри економіки підприємства;  
Ковшун Н. Е., проф. кафедри економіки підприємства

**Відповідальний за випуск:** Кушнір Н. Б., к.е.н., проф., завідувач кафедри економіки підприємства

## ЗМІСТ

План дисципліни.....	3
Вступ.....	4
Практичне заняття № 1 <b>Загальні відомості про науку.</b> ....	5
Практичне заняття № 2 <b>Наукова діяльність в Україні.</b> .....	6
Практичне заняття № 3 <b>Основи методології наукових досліджень</b> .....	7
Практичне заняття № 4 <b>Основні етапи наукового дослідження</b> .....	9
Практичне заняття № 5 <b>Основні види студентських наукових досліджень</b> .....	10
Практичне заняття № 6 - 7 <b>Оформлення результатів наукового дослідження</b> .....	11
Практичне заняття № 8 – 9 <b>Особливості наукових досліджень в ринковій економіці.</b> .....	14
Рекомендована література.....	16
Додатки.....	17

© Ю. В. Красовська,  
© Н. Е. Ковшун, 2019  
© НУВГП, 2019



## ПЛАН ДИСЦИПЛІНИ

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						заочна форма					
	Усього	у тому числі					Усього	у тому числі				
		л	п	лаб	інд	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
<b>Змістовий модуль 1. Методологія та методи проведення наукових досліджень</b>												
Тема 1. Загальні відомості про науку.	11	2	1	-	-	8	12	-	-	-	-	12
Тема 2. Наукова діяльність в Україні.	11	2	1	-	-	8	12	-	-	-	-	12
Тема 3. Основи методології наукових досліджень.	14	2	4	-	-	8	13	1	-	-	-	12
Тема 4. Основні етапи наукового дослідження.	14	4	2	-	-	8	13	1	-	-	-	12
Тема 5. Основні види студентських наукових досліджень.	12	2	2	-	-	8	14	-	2	-	-	12
Разом за змістовим модулем 1	62	12	10	-	-	40	64	2	2	-	-	60
<b>Змістовий модуль 2. Організація наукових досліджень.</b>												
Тема 6. Теоретичні та експериментальні дослідження.	15	2	4	-	-	9	14	-	1	-	-	13

	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Тема 7. Оформлення результатів наукового дослідження.	15	2	4	-	-	9	13	-	-	-	-	13
Тема 8. Впровадження та ефективність наукових досліджень.	12	2	-	-	-	10	14	-	1	-	-	13
Тема 9. Особливості наукових досліджень в ринковій економіці.	16	4	2	-	-	10	15	-	2	-	-	13
Разом за змістовим модулем 2	58	10	10	-	-	38	56	-	4	-	-	52
<b>Усього годин</b>	<b>120</b>	<b>22</b>	<b>20</b>	-	-	<b>78</b>	<b>120</b>	<b>2</b>	<b>6</b>	-	-	<b>112</b>

## ВСТУП

Навчальна дисципліна «**Основи наукових досліджень**» дисципліна фундаментальної підготовки, яка передбачає ознайомлення студентів із значенням, змістом та методичними особливостями проведення наукових економічних досліджень.

**Мета** вивчення навчальної дисципліни "Університетська освіта"  
Мета дисципліни «Основи наукових досліджень» ознайомлення студентів з наукою як сферою людської діяльності, оволодіння методологією наукового пошуку, вивчення сучасних методів та засобів наукових досліджень, прийомів організації науково-дослідних робіт. Вивчення основ наукових досліджень сприятиме не тільки розширенню загального наукового світогляду й ерудиції студентів, а й кращому засвоєнню ними низки інших навчальних дисциплін.  
Завдання дисципліни «Основи наукових досліджень» – навчити студентів:

- методології і методам наукових досліджень в економіці;

- методам індивідуальної і колективної генерації ідей;

- прийомам логічного і латерального мислення;

- методам раціонального підбору, читання і конспектування наукової літератури;

- підготовці рефератів, наукових доповідей, статей та звітів;

- методам публічного виступу;

- підготовці і написанню курсових і випускних кваліфікаційних робіт.

У результаті вивчення даного курсу студент повинен:

**знати:**

- загальну методику наукової діяльності;
- технологію роботи над науковою темою;
- порядок підготовки рукопису наукової роботи;
- основні вимоги до оформлення наукової роботи;

**вміти:**

- володіти методами і формами проведення наукового дослідження;

- використовувати набуті навички щодо сучасного інструментарію проведення наукового дослідження;

- пояснити феномен науки, її роль в розвитку сучасного суспільства;

- опанувати навички наукового дослідження;

- набути навичок використання основних форм і механізмів нових результатів в науковій діяльності;

- використовувати отримані знання при підготовці самостійної наукової теми дослідження.

## ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ № 1

**Тема: Загальні відомості про науку.**

**Мета заняття:** закріпити знання студентів про особливості наукової діяльності та стимулювати до самостійних наукових пошуків.

### Теми доповідей

1. Наука як чинник технічного і духовного прогресу.
2. Особливості та постаті античної науки, її основні здобутки
3. Особливості та постаті середньовічної науки, її основні здобутки
4. Особливості та постаті науки епохи відродження, її основні здобутки.

### Питання для самоконтролю

1. У чому полягає процес наукового пізнання?

2. Дати визначення поняттям «судження», «умовивід».
3. Які є елементи наукового дослідження?
4. Охарактеризуйте провідні функції науки.

### Практичні завдання

1. Обґрунтувати, яке визначення найповніше розкриває значення терміну «наука»? Запропонувати власне визначення цього поняття.

Наука – це	сфера людської діяльності, спрямована на вироблення нових знань про природу, суспільство і мислення.
	одна з форм суспільної свідомості.
	система понять та принципів, фактів і моделей, законів і теорій.
	специфічна форма суспільного мислення, основу якої складає система знань.
	вищий щабель розумового розвитку людини, вершинне досягнення людської культури.

2. За допомогою прикладів продемонструвати відмінність між поняттями «умовивід», «судження», «поняття».
3. Написати міні твір на тему «Портрет сучасного науковця».
4. Скласти кросворд на тему «Історія розвитку світової науки».

### Питання для дискусій

1. Яка роль середньовічної науки на процес сучасного пізнання світу?
2. Які чинники можуть спонукати фахівця (студента) до здійснення наукової діяльності?
3. Що означає наукова інтеграція, які її ознаки?

## ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ № 2

### Тема: Наукова діяльність в Україні

**Мета заняття:** удосконалити знання студентів про специфіку функціонування сучасних наукових установ та умови одержання наукових ступенів і звань.

### Теми доповідей

- Национальний університет  
та природокористування
1. Різновиди науково-дослідної роботи студентів в сучасних українських вищих навчальних закладах.
  2. Система підготовки наукових кадрів в Україні.
  3. Сучасні системи інтеграції науки та практики: технопарки, технополіси, інкубатори і т.д.

### **Питання для самоконтролю**

1. Визначити поняття наукова діяльність.
2. Перелічити основні напрями науково-дослідної діяльності випускової кафедри.
3. Які головні ознаки наукової школи?
4. Які є основні форми підготовки наукових кадрів в Україні?
5. Назвіть основні форми взаємозв'язків науки та промисловості та їх значення.

### **Практичні завдання**

1. Запропонувати тематику і план конференції для студентів економічних спеціальностей. З цією метою визначити:
  - назву, яка б узагальнювала проблематику конференції;
  - теми 4-6 доповідей;
  - розширений план однієї доповіді (5-7 пунктів);
  - питання для дискусій.
2. За допомогою вивчення нормативних документів визначити порядок одержання наукового ступеня доктора філософії.

### **Питання для дискусій**

В чому полягає мотивація фахівців (студентів) до здійснення наукової діяльності?

## **ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ № 3**

### **Тема: Основи методології наукових досліджень**

**Мета заняття:** досягнути чіткого розуміння студентами провідних складових методологічної основи наукового дослідження

### **Теми доповідей**

1. Основні етапи виникнення та розвитку наукових знань.
2. Методи наукових досліджень.
3. Емпіричні методи наукових досліджень та їх інструментарій.
4. Теоретичні методи наукових досліджень та їх інструментарій.

### **Питання для самоконтролю**

1. Охарактеризувати основні методи наукових досліджень за рівнем методологічного аналізу.
2. Охарактеризувати основні методи наукових досліджень за характером пізнавальної діяльності.
3. Провести класифікацію методів наукових досліджень за способом організації.

### Практичні завдання

1. Вибрати із наведених нижче тверджень правильну відповідь і записати її в таблицю відповідей:

Проблема	а) частина наукової проблеми, яка охоплює одне або декілька питань дослідження.
Парадокс	б) складна наукова задача, яка охоплює значну сферу дослідження і має перспективне значення.
Науковий напрям	в) прийом, за допомогою якого встановлюється істинність певного твердження.
Питання	г) сфера досліджень наукового колективу, присвячена вирішенню складних теоретичних та експериментальних задач у певній галузі науки.
Наукова гіпотеза	д) міркування, у якому однаковою мірою доводиться істинність будь якого твердження та його відхилення.
Доказ	е) невеликі наукові задачі, що стосуються конкретної сфери наукового дослідження

2. Укласти міні словник на тему «Компоненти методологічної частини наукового дослідження».
3. Вкажіть до теоретичних чи емпіричних відносять наступні методи: індукція, історичний метод, класифікація, експеримент, метод аналогій, абстрагування, метод порівняння, синтез, систематизація, спостереження
4. Розгадайте кросворд.

*По горизонталі:*

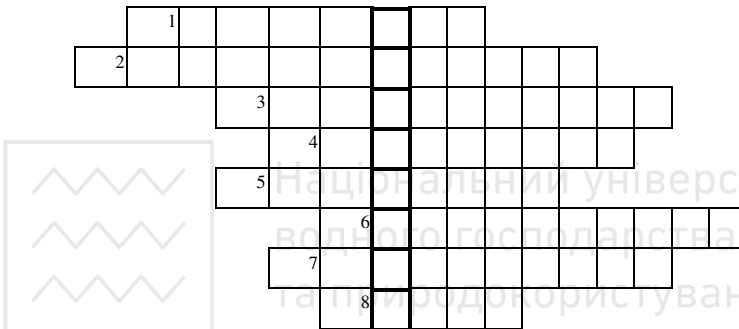
1. Метод наукового дослідження, завдяки якому досягається пізнання одних предметів і явищ на основі їх подібності з іншими.
2. Групування об'єктів дослідження за певною методикою на основі принципів логіки з метою розкриття поняття.
3. Науково поставлений дослід відповідно до мети дослідження для





перевірки результатів теоретичних досліджень.

4. Вища форма діяльності людини, спрямована на створення якісно нових матеріальних і духовних цінностей.
5. Попередні твердження, які слугують основою для великих теоретичних узагальнень.
6. Сукупність методів, способів, прийомів та їх визначена послідовність, яка прийнята при розробці наукового дослідження.
7. Найпростіші абстракції, за допомогою яких систематизуються і узагальнюються факти.
8. Динамічна система знань, що розкриває нові явища в суспільстві та природі, для застосування їх у практичній діяльності людей.



**Ключ:** якщо кросворд розгадано правильно, то *по вертикалі* у виділених клітинках має бути назва поняття, що означає наукове припущення, яке висувається для пояснення будь-якого явища і потребує перевірки на досліді та теоретичного обґрунтування для того, щоб стати достовірною науковою теорією.

## ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ № 4

**Тема: Основні етапи наукового дослідження**

**Мета заняття:** сформувати у студентів практичні навички наукових досліджень.

### Теми доповідей

1. Особливості початкового етапу наукових досліджень.
2. Характеристика і різновиди інформаційних джерел наукового дослідження.
3. Добір методів наукового дослідження.
4. Техніко-економічне обґрунтування теми дослідження.

### Питання для самоконтролю

1. До якого етапу наукового дослідження можна віднести роботу з первинними документами?
2. Яка існує класифікація джерел інформації?
3. Назвіть різні види бібліографічних видань, картотек і каталогів.
4. Які чинники визначають актуальність наукового дослідження?
5. Обґрунтувати послідовність визначення об'єкту, предмету, мети та завдань нового дослідження.
6. Що таке наукова новизна, якими критеріями вона визначається?

### **Практичні завдання**

1. Ознайомитись з графіками роботи бібліотеки та читальних залів університету, обласної бібліотеки.
2. Підібрати разом з викладачем тему реферату і зробити її коротке техніко-економічне обґрунтування.
3. Підібрати за допомогою каталогів літературу у кількості не менше 15 джерел для написання реферату на задану тему (назва теми узгоджується попередньо з викладачем). Зробити їх бібліографічний опис.
3. У мережі Інтернет за допомогою пошукових сайтів знайти інформацію за темою реферату. Скласти перелік електронних джерел інформації за темою реферату.

### **Питання для дискусій**

1. Що включає в себе поняття “культура читання”?
2. Як підвищити швидкість читання і якість запам'ятовування інформації.
3. Чи може на сучасному етапі пошук інформації у мережі Інтернет повністю замінити роботу студента у бібліотеці?

## **ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ № 5**

**Тема: Основні види студентських наукових досліджень**

**Мета заняття:** допомогти студентам усвідомити роль і місце наукових досліджень в освітньому процесі.

### **Теми доповідей**

1. Види дослідницьких робіт, які студенти обов'язково мають виконувати в період академічного навчання.
2. Види студентських індивідуальних навчально-дослідних завдань.

3. Види наукових публікацій, що визначені Державним стандартом України.

### **Питання для самоконтролю**

1. Які обов'язкові структурні елементи повинна мати стаття?
2. Яку структуру має реферат?
3. Структура курсової роботи з навчальної дисципліни.
4. Структура та основні вимоги до дипломної роботи бакалавра і магістра.

### **Практичні завдання**

1. За попереднім узгодженням з викладачем обрати науковий текст, або його фрагмент і написати анотацію українською та англійською мовами.
2. Запропонувати тему для наукової дискусії і підготувати по 5 аргументів «за» та «проти».
3. Прийняти участь у студентській науковій конференції. Оцінити виступ окремого учасника.
4. Укласти перелік тестових запитань (10-15) за запропонованим науковим текстом.
5. Дослідити зміст та структуру наукової статті.

## **ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ № 6**

**Тема: Оформлення результатів наукового дослідження**

**Мета заняття:** набути навичок оформлення всіх видів студентських наукових робіт.

### **Теми доповідей**

1. Типова структура студентської наукової роботи.
2. Загальні правила та вимоги до оформлення публікацій.
3. Методичні підходи до підготовки доповіді.
4. Особливості підготовки мультимедійної презентації до виступу.

### **Питання для самоконтролю**

1. Які складові студентської наукової роботи є обов'язковими?
2. Назвіть основні структурні елементи вступу до наукової роботи.
3. Розкрийте основні методичні підходи до формулювання висновків роботи.
4. Як правильно робити огляд літератури до наукової роботи?



5. В чому полягають основні відмінності в оформленні наукової статті?

### **Практичні завдання**

1. За обраною на одному з попередніх занять темою підготувати реферат.
2. Робота в парі: обміняйтесь написаними рефератами та провести перевірку реферату свого партнера на предмет правильності оформлення, за необхідності внести відповідні правки.
3. Зробити перевірку правильності оформлення звіту з практики, запропонованого викладачем, внести відповідні правки та провести оцінювання роботи з точки зору правильності оформлення.

### **Питання для дискусій**

Яка роль презентації результатів наукового дослідження в ефективності їх практичного застосування?

## **ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ № 7**

**Тема: Оформлення результатів наукового дослідження**

**Мета заняття:** набути навичок оформлення бібліографічного опису.

### **Теми доповідей**

1. Міжнародні правила складання бібліографічного опису.
2. Процес складання бібліографічного опису.
3. Фактори, що зумовили розвиток правил бібліографічного опису.

### **Питання для самоконтролю**

1. Функції бібліографічного опису.
2. Діючі вимоги до бібліографічного опису.
3. Зони і елементи бібліографічного опису.
4. Який документ є визначальним при складанні бібліографічного опису?
5. Правила оформлення бібліографічних посилань.
6. Вимоги до оформлення цитувань.

### **Практичні завдання**

1. Скласти бібліографічний опис інформаційних джерел, підібраних за обраною темою на попередньому занятті, спираючись на «ДСТУ

8302:2015. Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання».

8302:2015. Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання» (Додаток А)

2. Розшифруйте (подайте повну назву) скорочення слів і словосполучень у бібліографічному описі

Культ.	с.	Пригод	Вид.
соц.	Інф-ка	Р-н	Анот.
Вид.	м-б.	С.	Св.
ЦК	Публіц.	Уклад.	Щокв.
Січ.	Діагр.	Черв.	Міськ.
Пр.	Зам.	Асист.	Автореф.
Ч.	Дисертація.	Б-ка.	Бюл.

3. Подайте відповідні скорочення за правилами бібліографічного опису:

ЧЛЕН-КОРЕСПОНДЕНТ	НАУКОВО ДОСЛІДНИЙ	-	НАУКОВО-ПРАКТИЧНИЙ
ВИКОНУВАЧ ОBOB'ЯЗКІВ	МАКАРІВ		РУБРИКАТОР
ІСТОРИЧНИЙ БЕЗ ВИДАННЯ	НАПРИКЛАД		ЕНЦИКЛОПЕДІЯ
ЖУРНАЛІСТ	ДОЦЕНТ		ЩОКВАРТАЛЬНИЙ
ЗАСЛУЖЕНИЙ	УЖГОРОД		ОПОВІДАННЯ
БЕРЕЗЕНЬ	ЛИСТОПАД		ІНСТИТУТ
ПЕРЕДМОВА	ПРОФЕСОР		ГРИВНЯ

4. Відповідно до правил бібліографічного опису внесіть правки у список використаних джерел:

1. Круш П.В., Клименко О.В., Подвігіна В.І., Гулевич В.О. Капітал, основні та оборотні засоби підприємства: Навчальний посібник. – К.: Центр учбової літератури, 2008. – 328 с.

2. Дорогунцов С. І., Нейкова Л. Сучасні проблеми технічного розвитку промисловості України // Економіка України. — 2006. — № 9. — С. 4—11.

3. Гончаров С.М., Кушнір Н.Б. Глумачний словник економіста / за ред. проф. С.М.Гончарова. – Рівне: НУВГП, 2008 – 264 с.

4. Держстат. Головне управління статистики в Україні. [Електронний ресурс] : Web-сайт. – Експрес – випуск 27.03.2012. №78 [http://www.ck.ukrstat.gov.ua/source/arch/2012/epr\\_vipzp\\_12021.pdf](http://www.ck.ukrstat.gov.ua/source/arch/2012/epr_vipzp_12021.pdf)

5. Глядіна Марія Володимирівна Формування та реалізація регіональної політики розвитку рекреаційної сфери : дис... канд. екон. наук: 08.10.01 / ; Нац. акад. наук України, Ін-т регіон. дослідж. – Л., – 2005. – 181 с.

6. Бережна О. О. Шляхи інвестування діяльності та залучення природно-ресурсного потенціалу рекреаційно-оздоровчих комплексів // Економіка та держава. – 2007.–ст. 34–36.

7. Мокринська З. В. Алгоритм формування бізнес-моделі авіакомпанії [Електронний ресурс] // Проблеми системного підходу в економіці : електронне наукове фахове видання. – 2011. – № 3. – Режим доступу : [http://archive.nbuu.gov.ua.e-journals/pspe/2011\\_3/Mokrinska\\_311.htm.126](http://archive.nbuu.gov.ua.e-journals/pspe/2011_3/Mokrinska_311.htm.126).

8. О.К. Добикіна, В.С. Рижиков, С.В. Касьянюк, М.Є. Кокотько, Т.Д. Костенко, А.А. Герасимов. Потенціал підприємства: формування і оцінка, Київ – 2007.

9. Зубец А. Стратегія розвитку страхової компанії / А. Зубец // Режим доступу: [http://inrevu.ru.favorite.art\\_29.art\\_29.htm](http://inrevu.ru.favorite.art_29.art_29.htm)

10. Краснокутська Н.С. Потенціал підприємства : формування і оцінка : Навчальний посібник. – Київ: Центр навчальної літератури, 2005.

## ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ № 8 - 9

### Тема: Особливості наукових досліджень в ринковій економіці

**Мета занять:** познайомити студентів з формами звітності, які заповнюються на підприємстві, навчити їх читати інформацію, що відображається у статистичних та фінансових звітах, сформувані у студентів вміння визначати та обґрунтовувати власні шляхи розв'язання проблем ринкової економіки.

### Теми доповідей

1. Методологія сучасного економічного дослідження.
2. характеристика принципів економічного дослідження.
3. Загальна схема науково-економічного процесу.
4. Значення дослідницької діяльності у роботі економіста.

### Питання для самоконтролю

1. Визначити характерні ознаки науково-економічного дослідження.
2. Яке співвідношення об'єкту і предмету економічного дослідження?

3. Назвіть основні джерела інформації для економічних досліджень.

4. Які існують критерії ефективності науково-економічного дослідження?

### Практичні завдання

1. Заповнити таблицю:

Класифікаційна ознака	Види звітності
Вид обліку	
Термін складання	
Обсяг наведеної інформації	
Форма створення підприємства	
Вид діяльності підприємства	
Обсяг випуску продукції (наданих послуг) та чисельність працюючих	

2. Із запропонованого викладачем Балансу підприємства вибрати такі показники: первісна вартість основних фондів, загальна величина оборотних активів; власний капітал підприємства, вартість майна підприємства.

3. Із звіту про фінансові результати вибрати: чистий дохід від реалізації продукції, собівартість реалізованої продукції, валовий та чистий прибуток, витрати виробництва.

4. На основі вибраних показників провести розрахунки, заповнити таблицю техніко-економічних показників підприємства (Форма таблиці в Додатку Б) та зробити висновки про діяльність підприємства за три роки.

5. Використовуючи дані Державної служби статистики України з відповідного сайту <http://www.ukrstat.gov.ua/>, сформулювати динамічний ряд зміни будь-якого економічного показника за десять років і оформити результати у вигляді таблиці:

Показники	20__	20__	20__	20__	20__	20__	20__	20__	20__	20__

6. За допомогою спеціальних методів статистичної обробки динамічних рядів, проаналізувати динаміку відповідного показника та зробити висновки про можливу тенденцію його розвитку в майбутньому.



Актуальні проблеми економічної науки в Україні на сучасному етапі.

### **Рекомендована література**

#### **Базова**

1. Гордійчук А. С., Стахів О. А. Основи наукових досліджень : навч. посіб. Рівне : НУВГП, 2008. 331 с.
2. Ростовський В. С., Дібрівська Н. В. Основи наукових досліджень і технічної творчості : підручник. К. : Центр учбової літератури, 2009. 296 с.
3. Ковальчук В. В. Основи наукових досліджень : навч. посіб. К. : Слово, 2009. 240 с.

#### **Допоміжна**

1. Арутюнов В. Х., Мішин В. М., Свінцицький В. М. Методологія соціально-економічного пізнання : навч. посіб. К. : КНЕУ, 2004. 204 с.
2. Кір'янов В. М. Основи наукових досліджень : навч. посібник для економічних спеціальностей. Рівне : НУВГП, 2008. 286 с.
3. Крушельницька О. В. Методологія та організація наукових досліджень : навч. посіб. К. : «Кондор», 2009. 206 с.
4. Макогон Ю. В., Пилипенко В. В. Основи наукових досліджень в економіці : навч. посіб. 2 вид. Донецьк : Альфа-прес, 2007. 144 с.
5. П'ятницька – Позднякова І. С. Основи наукових досліджень у вищій школі : навч. посіб. К. : КНЕУ, 2003. 116с.
6. Тимейчук О. Ю., Кузьменко В. М., Тимейчук Т. Б. Інформаційні системи та математичні методи наукових досліджень : навч. посіб. Рівне : НУВГП, 2011. 117 с.
7. Шейко В. М., Кушнарєнко Н. М. Організація та методика науково-дослідної діяльності : підручник. 3-тє вид. К. : Знання-Прес, 2003. 295с.





Національний університет  
водного господарства  
та природокористування

Додаток А



**НАЦІОНАЛЬНИЙ СТАНДАРТ УКРАЇНИ**

---

Інформація та документація

## **БІБЛІОГРАФІЧНЕ ПОСИЛАННЯ**

**Загальні положення та правила складання**



**ДСТУ 8302:2015**

Національний університет  
водного господарства  
та природокористування

*Видання офіційне*



## Додаток Б

Основні техніко-економічні показники діяльності підприємства

№ шп	Показники	Од. вим.	Джерело інформації	Методика розрахунку	Роки		Відхилення	
					20__	20__	абс., +/-	відн., %
1.	Чистий дохід (виручка) від реалізації продукції	тис. грн.						
2.	Середньорічний залишок оборотних коштів	тис. грн.						
3.	Середньорічна вартість активів	тис. грн.						
4.	Коефіцієнт обіговості активів	оборотів						
5.	Середньоспискова чисельність працівників	осіб						
6.	Продуктивність праці	тис. грн. /прац						
7.	Середньорічна вартість основних засобів	тис. грн.						
8.	Фондовдача	Грн./грн.						
9.	Середньорічна вартість власного капіталу	тис. грн.						
10.	Середньорічна вартість позичкового капіталу	тис. грн.						
11.	Тривалість обороту позичкового капіталу							
12.	Собівартість реалізованої продукції	тис. грн..						
13.	Витрати виробництва	тис. грн.						
14.	Питома витрати	грн./грн.						
15.	Прибуток від реалізації	тис. грн.						
16.	Прибуток до оподаткування	тис. грн.						
17.	Прибуток чистий	тис. грн.						
18.	Рентабельність виробництва	%						
19.	Рентабельність продукції	%						
20.	Рентабельність витрат	%						

Зробити висновки про основні показники діяльності підприємства та їх динаміку.